

zaujetí celou problematikou. Uvědomíme-li si, že publikace je první autorovou prací monografické povahy, je skutečně na vysoké úrovni.

*Michal Kubát, Fakulta sociálních věd
University Karlovy v Praze, Fakulta filosofická
Západočeské university v Plzni*

**Miroslav Mareš, Lubomír Kopeček,
Pavel Pečínka, Věra Stýskalíková:**

**ETNICKÉ MENŠINY A ČESKÁ
POLITIKA. ANALÝZA STRANICKÝCH
PŘÍSTUPŮ K ETNICKÉ A IMIGRAČNÍ
POLITICE PO ROCE 1989.**

CDK, Brno 2004, 140 stran.

Brněňští politologové se rozhodli zaplnit v prostoru výzkumu české společnosti z hlediska politické vědy další bílé místo. Tentokrát se věnovali českým politickým stranám a jejich vztahu k problematice etnických menšin. Cílem jejich úsilí je hlouběji prozkoumat „postoje relevantních českých politických stran k etnickým menšinám“ (s. 5), což u nás doposud nikdo soustavně neučinil.

Kniha má zřetelnou a logickou strukturu, metodologicky je dobře zvládnuta. Věra Stýskalíková se zabývá modely přístupu k menšinám a imigrantům, posléze Pavel Pečínka postojů politických stran k romské problematice, tento rámec rozšiřuje v další kapitole Miroslav Mareš, když se věnuje všem tradičním etnickým menšinám v programech politických stran. Lubomír Kopeček pak sleduje postoje stran k přistěhovalcům. Knihu uzavírá rozšířená verze dříve publikovaného článku, v němž se L. Kopeček a M. Mareš věnují možnostem a předpokladům vzniku antiimigrantských stran v ČR. Tento přehled obsa-

hu naznačuje, že zvolené téma je analyzováno ze všech hlavních možných perspektiv výzkumu.

Zastavme se nyní u některých zásadních aspektů publikace, a to v posloupnosti jednotlivých kapitol. Stýskalíková uvažuje o třech základních modelech integrace imigrantů, přičemž hovoří o asimilaci, přechodné diferencované inkorporaci a multikulturalismu. Tyto modely se pojí s francouzským, německým a kanadským modelem, vzato z hlediska udělování státního občanství. Dále se zabývá současnými evropskými trendy v oblasti imigrace a integrace a následně situací v České republice. Tzn. počtem žadatelů o azyl, strukturou a velikostí menšin na našem území a rolí státních institucí v této problematice. V závěru kapitoly se autorka pokusila začlenit pozici ČR do evropského kontextu. K jejímu textu mám dvě drobné výhrady. Když píše o projektu Ministerstva práce a sociálních věcí, jenž měl přivést kvalifikované pracovní síly z vybraných východoevropských zemí, bylo by vhodné zmínit se i o jeho skutečné úspěšnosti (s. 28, 29), nikoliv pouze o tom, kolika cizincům se dostalo práce, jak o tom hovoří statistiky. Druhá věc: když uvádí větu „prioritou současné vlády je řízená migrace“ (s. 32), měla by napsat, kterou vládu má na mysli, protože čtenář, který bude její text číst za pět let, nepozná, o kterou vládu šlo (nehledě na to, že v roce 2004, kdy text připravovala, jsme měli vlády dvě).

Pavel Pečínka se dlouhodobě orientuje mj. na romskou politiku, jeho zasvěcenost je patrná i v kapitole „Romská menšina v politice českých stran“. Zaměřil se jednak na zastoupení Romů na kandidátkách politických stran v různých typech voleb, respektive zastupitelských orgánech, jednak na programatoriku politických stran ve vztahu k tzv. romské otázce. K oběma částem mám několik připomínek. Především podle čeho určil, kdo je Rom, kdo Nerom (sčítání lidu? hovořil se všemi kandidáty? na základě tiskových zpráv? nebo volebních lístků?). Část výsled-

ků voleb měla doprovázet tabulka nebo tabulky, což by text zpřehlednilo. Podobně by bylo vhodné uzavřít programatoriku analýzou, popřípadě tabulkou. Na s. 60 a 61 se dozvídáme třikrát (u Čtyřkoalice a Koalice), že zaměstnaný člověk by měl mít „alespoň o 20 % vyšší příjem než v době, kdy byl plně závislý na systému sociální péče“. Závěrečná analýza Pečínkovy kapitoly mohla být obšírnější a z metodologického hlediska není vhodné, aby končila citátem.

Miroslav Mareš se zabývá postojem politických stran k německé menšině, možnou existencí slovenské menšiny u nás, Poláky, Řeky, Židy i Moravany. Je patrné, že tato problematika hraje marginální úlohu. Lubomír Kopeček si pro svou kapitolu vybral dva příklady role tzv. přistěhovalecké otázky v západní Evropě (v celé knize se hovoří o Západní Evropě), Dánsko a Nizozemí. Zde jednoznačně prokázal, že tato otázka je relevantní a že se může stát jedním z klíčových hesel volebních kampaní a že může zásadně ovlivnit volební výsledky. Koneckončů podstatnou roli hrála i v předvolební kampani v britských volbách v roce 2005. Možnost působení a vliv přistěhovalectví na českou společnost v závěrečné kapitole hodnotí L. Kopeček a M. Mareš, když analyzují některé segmenty pravicového extremismu, nicméně jejich závěr je jednoznačný. V blízké době v české politice přistěhovalectví hrát podstatnější roli nebude. Jednotlivé relevantní strany se soustředí především na spor ohledně posílení imigrace (ČSSD, zelení) nebo na její oslabení (ODS).

Kniha je bez věcných pochybení a je na dobré stylistické úrovni. V tomto směru jí lze vyčíst pouze několik žurnalistických nedostatků, občasné nadužívání cizích slov či drobnější chyby („inkongruetními postoji“ /s. 14/, „eliminaci konfliktu minimalizací“ /s. 14/, „intelektuály – neromy“ /s. 36/, je Irene Kunc /s. 66/ Irenou Kuncovou? /s. 68/, „díky nepříliš pružným azylovým procedurám“ /s. 80/, „díky čemuž vláda po třech měsících padla“

/s. 86/, „Srovnáme-li současný význam přistěhovalecké politiky v západoevropských a českých podmínkách, naskýtá se závěr o vzájemné neporovnatelnosti.“ /s. 110/). Přes tyto a rovněž výše uvedené drobné výhrady, které jsou skutečně pouze kosmetického rázu, knihu doporučuji především zájemcům o českou politiku. Její další část je úspěšně zmapována.

*Pavel Šaradín, Katedra politologie
a evropských studií, Filozofická fakulta
Univerzity Palackého v Olomouci*

Nancy Fraserová a Axel Honneth:

PŘEROZDĚLOVÁNÍ NEBO UZNÁNÍ?

Praha: Filosofia, 2004, 333 stran.

Publikace překladu knihy Nancy Fraser a Axela Honnetha z roku 2003 *Redistribution or Recognition? Political-Philosophical Exchange* (London: Verso; vyšlo i v německé verzi *Umverteilung oder Anerkennung? Eine politisch-philosophische Kontroverse*. Frankfurt am Main: Suhrkamp Taschenbuch Verlag) je významným počinem, kterým Filozofický ústav AV ČR navazuje na některé předchozí výstupy edic Morální a politická filosofie a Filosofie a sociální vědy a zároveň i na mnohá díla českých politologů a politických teoretiků. Americká feministka Nancy Fraser i německý zastánce komunitárního myšlení Axel Honneth jsou české odborné veřejnosti známi v souvislosti s otázkami po základních etických principech společnosti, normativními teoriemi spravedlnosti a reflexemi určujících problémů současnosti. Vůbec první překlad textu N. Fraser do českého jazyka je prvním krokem k vyrovnání překladatelského deficitu, který je vzhledem